

Procedura izrade master rada za master studije Informatike

verzija: 11.12.2025.

Ovim dokumentom definiše se procedura prijave, izrade i odbrane master rada, kao i polaganja ispita iz predmeta *Master rad - istraživanje*.

Napomena: Obaveza polaganja ispita iz predmeta *Master rad – istraživanje* **ne odnosi** se na studente master studija Informatike (Računarske nauke i Informacione tehnologije) koji su upisani **pre 2024. godine** i studije završavaju prema planu i programu u kome ovaj predmet nije predviđen.

Master rad je akademski, a ne stručni rad, što podrazumeva da master rad mora demonstrirati poznavanje osnovnih principa metoda istraživanja, što uključuje:

1. precizno definisanje predmeta (problema) istraživanja,
2. pregled relevantne literature (pregled teorijskih i empirijskih rezultata relevantnih za predmet istraživanja),
3. analizu mogućih pristupa u realizaciji predmeta istraživanja,
4. implementaciju barem jednog od prethodno analiziranih pristupa i
5. precizan prikaz dobijenih rezultata uz prateću diskusiju i zaključke.

Minimalno, master rad mora da demonstrira adekvatnu primenu principa i teorijskih osnova stečenih tokom master studija uz prateći napredak u znanju u odnosu na sadržaj master studija. Napredak u znanju podrazumeva da je kandidat pokazao sposobnost da uspešno uporedi rezultate svog rada sa sličnim rezultatima u oblasti i da objektivno oceni doprinose sopstvenog rada. Poželjno je da master rad demonstrira poznavanje aktuelnih rezultata u oblasti teme master rada uz njihovu kritičku analizu i moguća unapredjenja.

Rad (i odgovarajući završni projekat) je nezavisan (samostalan) rad kandidata, koji je u potpunosti odgovoran za poštovanje rokova, predaju rada, kvalitet rada, kao i za sve ostale obaveze povezane sa svim fazama izrade master rada.

1. Faze izrade master rada

Celokupan postupak izrade master rada može se podeliti u pet faza koje se sastoje od sledećih koraka:

- I. Prijava master rada
 - A. Pronalaženje mentora
 - B. Sprovođenje preliminarnog istraživanja
 - C. Podnošenje Prijave teme master rada
 - D. Usvajanje Prijave teme master rada i formiranje komisije za odbranu
- II. Izrada master rada
 - A. Istraživanje, izrada praktičnog dela i analiza rezultata
 - B. Polaganje ispita iz predmeta *Master rad – istraživanje* (nakon što mentor potvrdi da je istraživački deo rada u dovoljnoj meri realizovan; ispit je preduslov za pristupanje odbrani master rada)
Recenzija rada od strane komisije
 - C. Korekcija rada od strane kandidata
 - D. Finalni pregled rada od strane svih učesnika

III. Objavljivanje master rada

- A. Prikupljanje potvrda od mentora i iz biblioteke
- B. Objavljivanje rada na Portalu
- C. Zakazivanje termina odbrane
- D. Predaja Obrasca 2: Rezime za odbranu master rada

IV. Odbrana master rada

- A. Prikupljanje potrebnih dokumenata sa studentske službe (uverenje o položenim ispitima i zapisnik)
- B. Izrada elektronske prezentacije rada
- C. Odbrana master rada
- D. Završna administracija

U nastavku dokumenta detaljno su objašnjene sve faze izrade master rada.

2. Prijava master rada

Prijava master rada počinje izborom teme i mentora. Postoje dve mogućnosti:

- Kandidat može sam da predloži temu i u skladu sa temom obrati se potencijalnom mentoru;
- Kandidat može da se obrati potencijalnom mentoru koji može da mu predloži neku od raspoloživih tema.

Nakon dogovora sa mentorom i sprovedenog preliminarog istraživanja kandidat sastavlja Prijavu teme master rada (Obrazac 1). Kandidat i mentor potpisuju Prijavu teme master rada. Mentor predaje papirnu i elektronsku verziju Prijave teme master rada Veću Odseka za informatiku na razmatranje.

Postoje predefinisani rokovi za predaju Prijave teme master rada, a to su:

- 1. februar
- 1. april
- 1. jul
- 1. novembar

Veće odobrava Prijavu teme master rada i formira komisiju za odbranu. Veće može zahtevati izmene i dopune Prijave teme master rada ili odbiti istu.

Ukoliko Veće Odseka za informatiku pozitivno oceni Prijavu teme master rada, rukovodilac studijskog programa dopunjava Prijavu teme master rada informacijama o odluci Veća, potpisuje ga i predaje Veću Departmana. Veće Departmana odobrava Prijavu teme master rada, što je jedan od preduslova za odbranu master rada. Master rad se brani u nekom od ispitnih rokova.

Ukoliko Veće Odseka za informatiku zahteva izmene i dopune Prijave teme master rada kandidat ima rok od 10 radnih dana da preda potpisanu i izmenjenu Prijavu teme master rada u skladu sa zahtevima. Veće Odseka za informatiku odlučuje da li je modifikovana Prijava teme master rada u skladu sa postavljenim zahtevima.

Ukoliko Veće Odseka za informatiku odbije Prijavu teme master rada kandidat u nekom od narednih rokova predaje novu Prijavu teme master rada.

3. Izrada master rada

Nakon odobravanja Prijave teme master rada, kandidat pristupa istraživanju i izradi praktičnog dela master rada (ukoliko postoji) i po završetku prezentuje rezultate mentoru i zajedno analiziraju da li rezultati zadovoljavaju ciljeve definisane u Prijavi.

Ukoliko je mentor zadovoljan rezultatima, kandidat pristupa uobličavanju teksta master rada. Strukturu i sadržaj poglavlja kandidat definiše u dogovoru sa mentorom. Tekst master rada treba da prati smernice definisane šablonom (Obrazac 3).

Deo koji se odnosi na istraživački rad prati i poseban ispit iz predmeta *Master rad – istraživanje*, koji predstavlja formalnu proveru istraživačkog dela master rada (definisanje problema, pregled literature, izbor i primenu metodologije, prikupljanje i obradu podataka, analizu i interpretaciju rezultata). Kada mentor proceni da je kandidat ostvario dovoljan napredak u istraživanju i da su ciljevi rada u značajnoj meri realizovani, kandidat može da prijavi ispit iz predmeta Master rad – istraživanje u nekom od ispitnih rokova, u istom roku u kome je planirana odbrana master rada ili u ranijem roku. Ispit se prijavljuje kod mentora, koji u ovom slučaju ima ulogu nastavnika na predmetu, i ocenjuje se prvenstveno kvalitet i kompletiranost istraživačkog dela rada. Ispit se ocenjuje opisno, u formi „položio“ ili „nije položio“. Ispit iz predmeta Master rad – istraživanje je obavezan i predstavlja preduslov da bi kandidat mogao da pristupi odbrani master rada. Kada kandidat završi sa pisanjem teksta master rada, šalje rad mentoru na recenziju. Kandidat mora poslati prvu verziju kompletnog rada najmanje 45 dana pre kraja ispitnog roka u kome se planira odbrana master rada.

4. Proces recenzije

Mentor čita tekst rada i daje primedbe i komentare na tekst rada u cilju poboljšanja kvaliteta rada. Mentor je dužan da u roku od najviše mesec dana odgovori kandidatu. Kandidat uzima u obzir primedbe, popravljajući tekst i ispravljenom verziju šalje mentoru koji dalje taj tekst prosleđuje članovima komisije na recenziju. Članovi komisije mogu da daju primedbe i komentare na tekst rada u cilju poboljšanja kvaliteta rada. Komisija ima rok od najviše sedam dana da iznese svoje primedbe i sugestije. Kandidat uzima u obzir primedbe komisije, popravljajući tekst i konačnu verziju teksta šalje mentoru i komisiji. Za doradu teksta rada u odnosu na primedbe odgovoran je sam student, te komisija i mentor nisu u obavezi da čitaju tekst ponovo. Odbrana master rada je moguća nakon što je komisija odobrila konačnu verziju teksta master rada. Ukoliko komisija ne iznese primedbe u definisanom roku, smatra se da je komisija saglasna da rad može ići u dalju proceduru odbrane. Komisija može odobriti konačnu verziju, ali to ne podrazumeva da će kandidat odbraniti master rad niti da rad zaslužuje maksimalnu ocenu.

5. Objavljivanje master rada

Nakon što je komisija odobrila konačnu verziju master rada, mentor potpisuje potvrdu o saglasnosti za predaju urađenog master rada (https://www.dmi.uns.ac.rs/studije/master_radovi). Kandidat objavljuje master rad na portalu (<https://eportal.pmf.uns.ac.rs/>) i uz rad prilaže skeniranu potvrdu od mentora kao i skeniranu potvrdu iz biblioteke. Kandidat takođe predaje mentoru popunjeni Obrazac 2.

Kandidat u dogovoru sa članovima komisije zakazuje termin i mesto odbrane. Mentor je zadužen da se obaveštenje o odbrani master rada postavi na odgovarajućim javnim oglasnim tablama.

6. Odbrana master rada

Preduslov za zakazivanje odbrane master rada je da je kandidat položio sve ispite predviđene studijskim programom, uključujući i ispit iz predmeta *Master rad – istraživanje*.

Kandidat je dužan da na odbranu master rada donese uverenje o položenim ispitima, indeks i zapisnik. Potrebne dokumente izdaje studentska služba i kandidat je dužan da ih blagovremeno pribavi.

Na odbrani master rada kandidat prezentuje osnovne rezultate svog rada. Kandidat treba da pripremi elektronsku prezentaciju rada koju će da koristi na odbrani. Pri izradi elektronske prezentacije kandidat može da se konsultuje sa mentorom. Prezentacija treba jasno da istakne šta su bili ciljevi rada i šta su rezultati rada. Prezentacija traje 20-30 minuta.

Nakon prezentacije prelazi se na diskusiju tokom koje komisija postavlja pitanja kandidatu vezana za rad. Nakon diskusije komisija se povlači da oceni master rad. Master rad se ocenjuje ocenom u opsegu od 5 do 10. Ukoliko kandidat dobije ocenu 5, smatra se da nije odbranio master rad, te mora ponoviti ceo postupak prijave, izrade i odbrane master rada.

Komisija prilikom ocenjivanja rada popunjava zapisnik sa odbrane koji mentor nakon odbrane predaje u sekretarijat Departmana za matematiku i informatiku.

7. Kriterijum za ocenjivanje master rada

Pri zaključivanju konačne ocene master rada, komisija razmatra kvalitet teksta master rada i usmeno izlaganje na samoj odbrani.

Neke od komponenti koje utiču na ocenu master rada:

- kvalitet praktičnog dela rada,
- teorijske osnove rada,
- struktura i tehnički kvalitet teksta,
- prikazani rezultati koji obuhvataju i doprinos samog rada i mesto tog doprinosa u oblasti istraživanja rada,
- jasno isticanje kandidatovog doprinosa u radu i mesto tog doprinosa u oblasti istraživanja rada,
- jasnoća usmene prezentacije,
- tačnost i korektnost odgovora na postavljana pitanja i rečitost u diskusiji,
- kvalitet saradnje sa mentorom.